

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
bornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane pe-
sitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 94.

Sreda, 23. novembra 1932.

Leto VII.

„Organizirani kapitalizem“.

(Prvi odlomek iz članka dr. Alberta
Lauterbach-a.)

Varanje javnega mnenja z raznimi
problemi.

I.

Vera je tu, da se utegne kapitalizem v bistvu izpremeniti; doslej se mu je vedno očitalo »anarhijo v produkciji«, zato pričakujemo, da se bo odpravilo pri neprestanem organiziranju vse samovoljno, vse neurejeno. Karteliranje naj stopi na mesto nebrzdane konkurence, dobro preiščene cene in množino produkcije ter trg naj se določa. Koncentracija podjetij v mogočne truste in koncerne, od katerih je vsak sam udeležen na celem številu narodnih in sedaj še mednarodnih kartelov, naj polagoma uresniči »kapitalistično gospodarstvo po načrtu«; tako se skuša socializem dopovedati izbornost načrta. »Organizirani kapitalizem« združuje baje obe družabni obliki: socialistično misel o gospodarstvu po načrtu z ustvarjajočo privatno inicijativo kapitalizma. Kapitalizem brez kriz, ker bi gospodaril po načrtu, bi baje zajamčil delavskemu razredu trajno blagostanje in sigurnost eksistence.

Dalje, dalje! Še ni pol desetletja od visoke svetovne konjunktne — če tudi ne na celi črti — minilo, pa so že vse iluzije o »organiziranem« kapitalizmu splavale po vodi. Seveda, kapitalizem je postal drugačen, zaman je skušal urediti konkurenco, tako samostojno kakor tudi po ovinkih je skušal preko države uvajati nastavke za gospodarstvo po načrtu; toda da sta si pač gospodarstvo po načrtu in zasebna lastnina v nepremostljivem nasprotju — to je sedaj nedvomno dokazala jasno svetovna kriza. Marsikateri kartel in koncern je kljub subvencioniranju padel kot žrtev krize; zasebna inicijativa se je izgubila, gospodarstvo po načrtu pa ni bilo doseženo.

Hitlerjevci na vidiku.

Predsednik Hindenburg konsultira predstavnike strank, da se uveri, če je koncentracija mogoča, a je malo izgleda za koalicijski način rešitve, ker so socialni demokrati odklonili sodelovanje s fašisti. Nacionalni socialisti stavljajo na prvo mesto dvoje zahtev: 1. preskrba dela brezposelnim in 2. popolno uničenje komunizma. Nemški nacionalci podpirajo narodne socialiste in zahtevajo od Hindenburga, da poveri Hitlerja s sestavo nove vlade, če pa ne, naj obnovi Papenov kabinet.

Večina v nemškem državnem zboru potrebuje še 7 glasov. Po prejšnjih volilnih rezultatih je bilo izvoljenih v nemški državni zbor 583 poslancev. Ob končni ugotovitvi volilnega rezultata je dobil centrum še en mandat, tako da znaša število poslancev 584. Absolutna večina torej znaša 293 poslancev. Centrum ima sedaj 71 poslancev. Če bi se stvorila nacionalna koncentracija, in sicer nacionalni socialisti, centrum in bavarska ljudska stranka, bi manjkalo do večine samo 7 glasov. Zato je mogoče, da bo v novi koncentraciji kak druga manjša stranka, ne pa nemška ljudska stranka, če pride do koncentracije.

Državni proračun za 1933/34.

V soboto, dne 19. t. m., je finančni minister predložil narodni skupščini proračun za posl. leto 1933-34. Novi državni proračunski predlog je po svojih postavkah sestavljen takole:

A. Splošni državni izdatki.

1. Vrhovna državna uprava	151.553.223
2. Pokojnine in invalidnine	915.738.432
3. Državni dolgovi	1.187.228.820
4. Ministrstvo pravde	358.514.186
5. Ministrstvo prosvete	784.671.999
6. Ministrstvo za zun. zadeve	120.973.717
7. Ministrstvo za notr. zadeve	551.114.183
8. Ministrstvo za finance	303.207.958
9. Ministrstvo za vojno in mornarico	2.001.900.000
10. Ministrstvo za gradbo	164.420.900
11. Ministrstvo za promet	152.530.804
12. Ministrstvo za kmetijstvo	61.886.584
13. Ministrstvo za trgovino in industrijo	45.429.487
14. Ministrstvo za soc. politiko	150.756.418
15. Ministrstvo za telesno vzgojo	14.970.000
16. Proračunski rezervni krediti	25.000.000
Skupaj	6.989.896.910
lansko leto	7.575.120.665
letos manj	585.223.755

B. Izdatki drž. podjetij in ustanov.

1. Ministrstvo za prosveto	23.683.082
2. Ministrstvo za finance	539.267.212
3. Ministrstvo za promet	2.458.386.644
4. Ministrstvo za kmetijstvo	55.343.195
5. Ministrstvo za trgovino in industrijo	16.254.252
6. Ministrstvo za šume in rudnike	31.711.489
7. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje	53.783.395
Skupaj	3.448.429.669
lansko leto	3.748.079.135
letos manj	299.649.666

C. Splošni državni dohodki.

1. Neposredni davki	1.808.000.000
2. Posredni davki	2.880.000.000
3. Monopoli (višek dohodkov)	1.606.730.500
4. Državno gospodarstvo (višek dohodkov)	535.251.967
5. Razni dohodki	159.914.443
Skupni dohodki	6.989.896.910
v letošnjem proračunu	7.575.120.655
manj kakor v prejšnjem letu	583.223.755

D. Dohodki drž. podjetij in ustanov.

1. Ministrstvo prosvete	35.580.000
2. Ministrstvo financ	556.015.651
3. Ministrstvo za promet	2.843.151.047
4. Ministrstvo za kmetijstvo	55.343.195
5. Ministrstvo za trgovino in industrijo	54.000.000
6. Ministrstvo za šume in rud.	53.783.395
Skupaj	3.983.681.363
v letošnjem proračunu	4.501.034.297
torej manj predvideno	517.352.641

Državni stroški so po tem proračunskem predlogu znižani za 884 milijonov 873.042 Din. Novi proračun, ki stopi v veljavo dne 1. aprila 1933, bo znašal potemtakem Din 10.438.326.575.

Razlike med lanskimi proračunskimi postavkami izdatkov znašajo: vrhovna državna uprava več 2 milijona 268.890 Din; pokojninski fond in invalidnine več 42.579.697 Din; državni dolgovi manj 371.482.219 Din; pravosodstvo manj 31.311.247 Din; prosveta manj 30.556.651 Din; zunanje zadeve manj 16.757.725 Din; notranje zadeve manj 18.489.404 Din; finance manj 14.849.708 Din; vojna manj 130.393.863 Din; gradbe manj 33.320.593 Din; promet več 26.810.155 Din; kmetijstvo več 6.949.948 Din; trgovina manj 5.313.658 Din; socialna skrb in narodno zdravje manj 9 milijonov 598.000 Din; proračunski rezervni krediti manj ca. 5 milijonov.

To so razlike pri vrhovni državni upravi, razen tega so pa tudi razlike med dohodki in izdatki posameznih računov državnih podjetij in ustanov.

Finančni minister dr. Milorad Djordjević je uvedel svoj proračunski predlog približno naslednje:

Predlog proračuna za leto 1933-34 je bil izdelan v prvi vrsti s tendenco, da se državni izdatki zmanjšajo na najnižjo možno mero in se spravijo v sklad s sedanjim stanjem narodnega gospodarstva. Skupna vsota predloženega proračuna znaša 10 milijard 438.326.575 Din. Proračun za leto 1932-33 je bil odobren v skupni vsoti 11.323.200.000 Din, tako da znaša razlika 844.873.421 Din. V primeri s proračunom za leto 1931-32, ki je pometel letos meseca aprila, pa se ta razlika poveča na vsoto okroglih 3.800.000.000 dinarjev.

Proračun splošne državne administracije, ki se pokriva s tako zvanimi fiskalnimi dohodki, z javnimi davki in z viški dohodkov državnih gospodarskih podjetij, znaša 6.989 milijonov 896.910 Din in je manjši od sedanjega proračuna za 585.623.755 dinarjev.

Proračun državnih gospodarskih podjetij, ki pokrivajo svoje izdatke z lastnimi dohodki kot avtonomne ustanove, znaša v izdatkih in dohodkih 3.448.429.669 Din ali za 299 milijonov 649.666 Din manj od sedanjega proračuna. Višek dohodkov nad izdatki teh podjetij, ki služijo delno tudi za pokritje splošne državne uprave, znaša 525.251.967 Din ali 217 milijonov 702.955 Din manj kakor je v letošnjem proračunu.

Tako reducirani proračun kaže v primeri s prejšnjim proračunom skrajni napor, ki je bil izvršen za odmero državnih izdatkov. Kolike važnosti je ta razlika tako v pogledu splošne državne delavnosti kakor v pogledu kapacitete našega narodnega gospodarstva, ni treba še posebej naglašati. Omenjam edino, da imajo vsi veliki napori in izredni ukrepi, ki se zrcalijo v sestavi državnega proračuna, za svoj skrajni cilj proračunsko ravnotežje, ki je največja skrb kraljevske vlade na polju finančne politike in ki se mora ohraniti za vsako ceno.

Podrobno analizo o proračunskem predlogu bo minister očrtal v svojem proračunskem govoru v narodni skupščini.

Proračunski predlog vsebuje tudi nekaj pooblastil ministrom, ki pa so manj pomembna. Bojimo se, da bodo po novem proračunu zlasti trpele prosvetne, zdravstvene in socialne ustanove. Čim so te okrnitve jako občutne, bi se morala z ozirom na težkoče državnega proračuna dati banovinskim in občinskim samoupravam na prosto, da ta izpad nadomestijo, oziroma izpopolnijo. Opažamo namreč, da davčna sposobnost nekaterih slojev še ni tako padla, da bi se s progresivnim obdavčenjem ne moglo ničesar ukreniti. Nadalje tudi vidimo, da občine investirajo ogromne zneske v sicer potrebnih in lepih napravah, toda ne nujnih. Danes je gospodarska in socialna kriza, zato so predvsem potrebni ukrepi, da to krizo prebijemo, ne pa, da se smatra socialna in zdravstvena beda za zlo, ki se naj pač reši — samo, kakor ve in zna.

V tem pogledu bi bila torej potrebna prav jaka inicijativa. Kriza je grozna!

Berlinski poslanik Baluđžić, ki se je mudil dalje časa v Beogradu, je odšel zopet na svoje službeno mesto.

Tendenca Hindenburgove politike.

Ponovno je Hindenburg izjavil, da hoče imeti nadstrankarsko vlado. To je povedal tudi nacionalnemu socialistu Hitlerju, dasi je ta zahteval zase mesto kanclerja. Kljub temu stališču se narodni socialisti pogajajo s strankami, o katerih se nadejajo, da bi vstopile v nacionalno koncentracijo. V imenu Hitlerja se pogaja predsednik državnega zbora Göring. Edino nemški nacionalci odklanjajo sodelovanje s Hitlerjem. Pogajanja s centromom in nemško bavarsko ljudsko stranko so v teku. Kljub vsem pogajanjem in razgovorom obstoja nedvomno načrt, da postane kancler sedanji brambni minister general Schleicher, kar bi pomenilo pot k proglasitvi diktature. Pogajanja se vrše s političnimi strankami zgolj zaradi tega, da se dokaže, da je v teh razmerah nemogoče sestaviti parlamentarno vlado.

Seveda je to politika reakcije. Če bi politično merodajni faktorji hoteli očuvati republiko in nje demokracijo, bi se tudi s sedanjimi parlamentarnimi strankami mogla sestaviti parlamentarna vlada. Toda meščansko-fašistične stranke nočejo demokracije, t. j. vpliva delavstva, zato delajo tudi same v intencijah reakcije.

Braunova pruska vlada proti novi odredbi kanclerja.

Bivše prusko ministrstvo je imelo dne 19. t. m. sejo, na kateri je zavzelo stališče napram novi odredbi državnega predsednika, s katero se jemlje pravice pruski vladi z razlogom, ki je v nasprotju z izrekom državnega sodišča v Lipskem.

Objava pruske vlade se glasi naslednje:

Pruska državna vlada ugotavlja, soglasno, da zasilna odredba ne odgovarja besedilu in duhu sodbe državnega sodišča. Ministrski predsednik dr. Braun bo na prihodnji plenarni seji deželnega zbora v četrtek, dne 24. novembra zavzel stališče napram stvarnemu položaju, ki ga je povzročila odredba. Predvsem smatra državna vlada kot omejitve pravice, da ji je državno ministrstvo odvzelo popolnoma zadeve pomilostitve.

Volitve v Kataloniji.

V nedeljo so bile v španski Kataloniji volitve v katalonski parlament. Volitve so bile docela mirne in je z veliko večino zmagačala katalonska levica pod vodstvom predsednika Marcia, ki je vodil tudi v španskem parlamentu borbo za katalonsko avtonomijo.

Danska povišava socialne izdatke.

Finančni danski minister je predložil proračun za bodoče leto od 1. aprila 1933 do 1. aprila 1934. Iz poročila posnemamo, da je vlada v prijetnem položaju, da je ohranila proračunsko ravnotežje v letu 1931-32. Namesto predvidenega primanjkljaja 5.3 milijone danskih kron, izkazuje zaključek 88.584.6 kron prebitka.

Minister financ Branens je izjavil v svojem proračunskem govoru, da se izdatki za socialne podpore ne

morejo znižati za časa gospodarske krize. Zato je potrebno, da se povišajo proračunski zneski za javna dela. Tako so bili na primer izdatki za državne železnice v primeri s proračuni tekočega leta povišani za 50 odstotkov.

Madžarski socialisti in ogrska vlada.

Protí Gömbösu in fašizmu.

Madžarska socialno - demokratska parlamentarna frakcija je imela meseca oktobra sejo, na kateri je zavzela napram Gömbösovi vladi naslednje stališče:

»Socialna demokracija vidi v sestavljeni Gömbösovi vladi poostreitev politične krize. Poizkušnja, da se na ta način reši gospodarska kriza, bo istotako slabo uspela, kakor je slabo uspel sličen poizkus Karolyjeve vlade. Propagandistična delavnost Gömbösove vlade za stvarno revizijo mirovnih pogodb ima dejansko namen, da prikrrije prave potrebe in ima pa glavni namen v tem, da odvrne pozornost nezadovoljnih množic po mestih in deželi od nevzdržnih gospodarskih in političnih razmer.

Socialna demokracija meni, da ni drugega izhoda iz krize, kakor radikalna izprememba sistema; takoj je treba uvesti splošno, enako in tajno volilno pravico, razpustiti parlament in razpisati nove volitve.

Ta politični program se mora izpopolniti s čimprejšnjimi gospodarskimi ukrepi, katerih neposreden cilj mora biti, da se takoj pomaga prebivalstvu, ki živi v neznosni bedi, nezaposlenosti in strahu, ki ga prinaša s seboj zima. Stranka poziva k nadaljnji borbi proti prikritemu fašizmu ter apelira na madžarski narod, da se ne da zapeljati od vladine politike, ki je propagandistično varanje in ne more prinesiti onega, kar narod potrebuje: uresničenje prave agrarne reforme, javne svobode, preiskrbe dela in kruha.

Socialna demokracija zahteva uvedbo svobode zborovanja in tiska ter ukinitve vseh odredb v svrhu zaščitanja shodov.

Avstrijski kancler pojde v Monakovo. Bavarska se že dolgo želi združiti z Avstrijo. Morda je kanclerjeva pot v Monakovo, kaj s tem v zvezi. Avstrijski kancler to sumničenje seveda odklanja.

Zimsko blago

kupite najbolje in poceni samo v

J. Trpinovem bazarju

Vilko Ivanuša:

Izhod.

Prečitala je pismo naglo in s trepetom. Spomnila se je, da bi lahko vsak trenutek vstopil mož in to ji je vrnilo zavest. Še enkrat je prečitala pismo in ga vrgla v peč. Vedela je, da bi ji to pismo lahko zdrobilo srce.

— Ne grem! je sklenila.

Nastopil je večer in mož se je vrnil.

— Kaj si tako pobita? Kaj se je zgodilo?

— Glava me boli! je odgovorila tiho.

— Mama je bubana! je brbrala Maja.

Prišel je terek. Srečko je imel dopust in se je ves dan igral doma z Majo. A Marijo je še vedno bolela glava. In ostala je v sobi.

— Kaj hoče? Za nobeno ceno na svetu ne grem!

Ali misel, da jo še ljubi in da je ne more pozabiti, jo je gnala proti volji k njemu. Saj ga tudi ona še vedno ljubi. To je šele sedaj spoznala. Ali ne sme ga ljubiti, radi moža ga ne sme, ker bi on bil nesrečen. A on je tako dober! In tu je še njena, draga Maja!

Baron Papan je odšel.

Na vidiku nacionalna koncentracija. — Kancler Hitler, Strasser ali general Schleicher.

Baron Papan je podal dne 17. t. m. demisijo. Celih 170 dni je nesrečni baron, ki je hotel izvesti prikrito diktaturo v Nemčiji, mučil nemški narod ter tudi s tem reakcijo, kljub temu, da je bilo skoraj 90 odst. naroda proti njemu, vendarle okrepil reakcijo, ki bo skušala njegovo politiko nadaljevati.

Poleg drugih strankinih voditeljev je povabil predsednik Hindenburg tudi Hitlerja na razgovor. V trinajstih mesecih je bil dne 19. t. m. Hitler že četrty pri Hindenburgu. Prvič ob priliki harzburških razgovorov za spravo med njim in nemškimi nacionalci, kar je pa trajalo malo časa, ko je hotel vrci Brüninga; drugič dne 13. avgusta ob Brüningovem padcu, ko ga je predsednik zavrnil, da mu ne poveri kanclerstva. To so tri najvažnejše avdijence. Zadnja avdijenca je bila strogo zaupna ter se le domneva, da je Hitler zahteval kanclerjevo mesto, ker predstavlja najmočnejšo politično stranko. Jako verjetno pa je, da bo poverjen s sestavo vlade ali Jurij Strasser ali pa general Schleicher. Hindenburg vodi dalje razprave z zastopniki raznih strank ter bo šele na podlagi razgovorov določil osebo kanclerja. Mogoče pa je tudi, da se Hitler odloči za nevtralnno osebo.

Predsednik Hindenburg očitno nagiblje na stran dosedanje Papanove politike, ker izjavlja, da mora tu-

di nova vlada biti prezidialna (kamarilska), ker hoče s tem, čim ima politične stranke za seboj, doseči večjo avtoriteto vlade.

Glede Hindenburgovih namenov je tudi značilno, da je dne 18. t. m. z novo odredbo posegel vmes, da reši spor, ki je nastal zaradi sodbe državnega sodišča v Lipskem na pritožbo bivše pruske vlade. Komisarski vladi v Prusiji je s to naredbo prisodil skoraj vso pristojnost običajne vlade. Bivša Braunova vlada obdrži pravzaprav samo pravico, da se udeležuje nemškega državnega zbora.

Z zadevo se je bavila pruska Braunova vlada. Istotako je razpravljala o tej zadevi državni svet, ki je s 54 glasovi proti 7 (fašisti niso glasovali) grajal postopanje Pape-na oziroma indirektno Hindenburga.

Ta najnovejša odredba reakcije pomeni, da hočejo nemško plemstvo, bankirji in veleposrestniki nadaljevati svojo pričetno politiko, in da bo potrebna trda borba, da se reakcija ustavi. Nedavno so sicer poročali, da se bodo socialni demokrati in komunisti taktično zedinili v tej borbi. Ni pa še točnejših vesti. Zdi se pa nam, da tiči prav v tem velik vzrok, da postaja reakcija tako drzna, ker delavstvo, ki je vendar v ogromni večini, ni enotno branilo predvsem demokracije in pridobljenih socialnih pravic. Sedanja nevarnost kliče ponovno na obrambo.

Petnajstletnica sovjetske vladavine.

Sovjetska unija je proslavljala dne 7. novembra petnajstletnico ruske revolucije, ki je ob izrednih prilikah dovedla boljševike na oblast. Sredi vojne, ob času, ko so množice vojakov želele mir in so se hoteli kmetje vrniti na svojo zemljo, so boljševiki prevzeli oblast brez vsakršnih težkoč. Proslava revolucije ali prevzema oblasti se je zlasti v Moskvi izvršila z velikimi manifestacijami in vojaškimi paradami. — Slovesnost je bila povsem enaka enakim slovesnostim drugod. Te slovesnosti vzbujajo eno neprijetno čutnjo, to je da prvi voditelji ruske revolucije žive v izgnanstvu in da, kakor na primer Trocki, morajo uživati gostoljubje buržuaznih evropskih držav, dočim del na drugi strani pravih izvršiteljev ruske revolucije polagoma umira v pregnanstvu v neskončnih pustinjah Sibirije.

Evropske države pa razburja še druga okolnost, in sicer, da tudi današnji boljševiki propagirajo razkol v delavskem razredu, namesto da bi

se zavzemali za edinstvo; poleg tega pa s svojo taktiko izzivanja krepe reakcijo po vseh deželah, v katerih so povojne revolucije ustvarile naj-lepše pogoje za razvoj demokracije.

Niti enega delavca v Evropi ni, ki bi se eksponiral proti ruski revoluciji, ali bi kazal željo, da se kdo nasilno vmešava v ruske razmere. Z isto pravico zahteva delavstvo na vzhodu, ki se mora boriti ob povsem drugačnih razmerah — povsem različnih od onih, v katerih se je v Rusiji boljševizem polastil oblasti — od boljševikov, če že ne pomoč, pa vsaj ono nevtralnost in zagotovilo, da ga ne bodo od strani napadali in zločinsko cepili.

Trocki bi rad šel v Rusijo? Te dni bo imel Trocki predavanje v Kodanju. Ob tej priliki se bo pogajal z ruskim sovjetskim zastopnikom v Kodanju o pogojih, pod katerimi bi se mu dovolil povratek v Rusijo. Če pogajanja ne bi uspela, se vrne Trocki zopet v Turčijo.

Pred pošto je stal avtomobil. Vratica so se odprla in ona je zaslislala svoje ime. Vstopila je v avtomobil. V njem je bil on. Motor je zabrnal in krenil. Skozi njegove velike reflektorje je posijal snop magnezijeve luči in objel vse pred seboj. Tam ob zidu je slonela nekak blede pojava, ki jo je prav sedaj objel trak svetlobe.

— Srečko!... je kriknila tiho.

— Motiš se. Videl sem dobro. Ni bil on! je rekel oni v avtomobilu s prepričevalnim glasom.

III.

Ko se je vrnila domov, je bilo že osem.

Bojazljivo se je plazila po hodniku, kakor preplašena srna ali kakor otrok, ki ve, da je nekaj zagrešil, a da se ne zaveda veličine storjenega greha. Predsoba je bila odprta. To se ji je zdelo nenavadno. Vstopila je in videla, da je tudi soba širom odprta in razsvetljena.

To jo je razburilo.

— Srečko je gotovo za trenutek kam šel! je pomislila in jo je nekoliko umirilo.

Stopila je v sobo in videla Majo, kako mirno spi v vozičku. Na njenem obrazu je trepetal tihi in lepi smehljaj.

(Konec prihodnjic)

Doma in po svetu.

Meso dražje, kruh dražji — za služek nižji! Listi poročajo, da se je podražilo v zadnjih dneh meso in da se je podražil tudi kruh, poleg vsega, kar se je podražilo že pred tednom in 14 dnevi. Torej: kupna moč delavstva in nameščencev stalno pada in njih položaj je dan z dnem bolj beden. To je usoda. Mirno lahko ugotovimo, da se je ta kupna moč znižala zaradi porasta cen napram avgustu t. l. za celih 20 odstotkov, kar so tudi dokazali v zadnjem »Delavcu« z indeksi jeseniški kovinarji, pa še kruha in mesa ob podražitvi niso upoštevali. Temu nasproti se pa stalno oglašajo delodajalci z zahtevami in pobožnimi željami ter z dejanji, da so plače in mezde previsoke, da jih je treba znižati itd. Če pa tega ni, dobijo delavci brezplačen dopust, ali delajo samo nekaj ur, delajo samo tri, štiri dni na teden itd. Kako pojde to naprej? Ali vodi kdo o tem računa?

Boljše nekaj — kot nič... V Jurkloštru je tovarna lesnih izdelkov, kjer se z delavstvom postopa tako, kakor povsod, kjer ni bojovne, stoodstotne organizacije, katere članstvo je borbeno in zavedno. — Razmere v tovarni so izzvale stavko tamošnjega delavstva, ki so jo vodili krščanski socialisti. V nedeljo, dne 13. t. m. pa čitamo v »Slovencu« to-le poročilo o poteku stavke: »Stavka v tovarni lesnih izdelkov v Jurkloštru se je končala v četrtek, dne 10. t. m., ko je začelo nekaj delavcev delati. V pondeljek bodo pa vsi stari delavci zopet prišli za delo. Dosegli niso delavci nobenega uspeha. Pomanjkanje življenskih potrebščin jih je prisililo, da so se morali udati in pristati na znižanje plač. Boljše nekaj — kot nič...« Značilen je zaključek, ki smo ga podčrtali mi. »Boljše nekaj — kot nič...« bi ne smelo biti znamenje lista, ki vedno in povsod naglašja, da je njegov namen pomagati delovnim slojem in socialno šibko stoječim. Prav malo te volje je v takih besedah. Paj saj vemo, kdo so...

Seja poslovnega odbora zveze mest se je vršila v nedeljo, dne 20. novembra na Sušaku. Na seji je bila sprejeta posebna resolucija k okrožnici finančnega ministra z dne 20. septembra t. l. V resoluciji se poudarja, da bodo občine mogle sestavljati neovirano svoje proračune, ko bo uveljavljen novi občinski zakon. Pravilno se nam zdi stališče, da se mora občinam dati čim več svobode v sestavljanju proračunov z ozirom na krajevne davščine. Resolucija obsega deset točk, ki govore skoraj izključno o upravnih zadevah mest. Zlasti moramo poudariti, da mestne občine premalo votirajo za socialne namene. Današnje razmere zahtevajo več, ne pa sorazmerno s proračunom manj.

Kongres stanovanjskih najemnikov. V Zagrebu se bo vršil dne 4. decembra kongres stanovanjskih najemnikov, Kongres pomeni protest proti vobče silno visokim najemninam ter bo zahteval stanovanjski zakon, s katerim naj se omili stanovanjska beda. Na kongres so povabljene vse stanovske organizacije.

Subjektivna cenzura listov v Italiji. V nedeljskem »Jutru« smo čitali, da cenzura v Italiji deluje absolutno po navodilih fašizma iz Rima ter prepoveduje objavljati poljubne — tudi resnične vesti, o katerih ne mara, da bi se publicirale. Tukaj bi še svetopisemski cestinar ne imel kaj pripomniti.

Kako odpravljajo države krizo. Čehoslovaški trgovinski minister dr. Matoušek je gospodarskemu odboru senata dne 16. t. m. navedel med drugim naslednje: Od početka tega leta je več kot 50 držav zvišalo carine, 21 je uvedlo kontingentiranje uvoza, 10 je sklenilo, da se mora naročati samo domače blago, 15 držav pa je izdalo devizne omejitve itd. Jasno je, da so morale te odredbe mednarodno trgovino samo zmanjšati, ki je nazadovala v primeri z le-

tom 1929 za okolo 60 odstotkov in je tudi nezaposlenost toliko narasla. Danes je gospodarski položaj mnogo slabši, kakor je bil pred enim letom.

Dunajska policija bo uvedla nočne žaromete, ki bodo montirani na prednjih delih policijskih avtomobilov, da bodo na ta način lahko kontrolirali ponočne demonstracije.

Mogoče se je ženske ustiašil? En dan prej, preden je Papan podal ostavko, se je v palačo državnega predsedstva vtihotapila črna oblečena dama. Smuknila je mimo vratarja v trenutku, ko je ta pomagal nekemu ministru v avto. Vrtar je takoj stekel za skrivnostno damo in jo je dohitel šele, ko je ravno odpirala vrata v kanclerjev kabinet. Vprašali so jo, kaj je hotela pri kanclerju. Odgovorila je, da ga je hotela nagovoriti, naj bi spremenil svojo politiko in se posluževal bolj demokratičnih načel. Kaj pa bi napravili, če kancler na to ne bi pristal? Tedaj bi jaz izvršila nalogo, ki sem si jo sama nadelala. Ko so jo preiskali, so našli v njeni obleki skrito ostro bodalo. Baje je bila to neka znana socialistična funkcionarka. Drugi dan je bila od pospešenega sodišča radi poskušane atentata obsojena na trimesečni zapor, isti dan pa je Papan »spremenil« svojo politiko, podal je ostavko.

Nemške pivovarne se že pripravljajo. Čim se je ugotovilo, da je pri predsedniških volitvah zmagal kandidat »mokrih«, demokrat Roosevelt, so že velike monakovske pivovarne izdale potrebne ukrepe, da se bo čim prej zamoglo izvažati večje količine piva v Združene države. Demokrati, ki bodo imeli sedaj v kongresu veliko absolutno večino, nameravajo že v decembru sprejeti zakon, ki bo dovolil prodajo piva z več kakor poldrugim odstotkom alkohola. To se bo blagodejno občutilo tudi v naši produkciji hmelja, ki se je spričo ugodnih predznakov za zmagajo demokratov v Ameriki že to jesen zelo dobro prodajal. V političnem oziru pa zmagajo demokratov v Ameriki za Evropo ni posebno ugodna, ker so demokrate proti črtanju vojnih dolgov in proti sodelovanju pri konferencah Društva narodov.

Monopol na mast nameravajo uvesti v Nemčiji. Radi težkoč s preskrbo prebivalstva z mastjo namerava vlada ustanoviti monopol na mast. Vse tovarne za margarino in produkcijo masti naj bi se združile in stavile vse svoje produkte tej monopolski upravi na razpolago. To je že skoraj tako kakor v Rusiji. Kadar se iz Rusije sliši o kontingentanju živil, takoj završi po vsem svetovnem časopisju o veliki ruski lakoti.

Nesreča v cerkvi. Nesreča doleti človeka lahko povsod. V varšavski cerkvi se je v nedeljo dopoldne med mašo udrl pod iz kamenitih kvadrov pred oltarjem. Dvanajst oseb je telednilo v globoke grobnice, in so bile vse težko poškodovane. S prav težkimi napori se je prepričala panika v cerkvi, ki bi bila utegnula imeti še hujše posledice.

Belgijski škofje »se ne bavijo s politiko«, vendar posegajo v volilno agitacijo. Belgijski episkopat je v očigled državnozborskih volitev, ki se vrše 29. novembra, izdal poseben pastirski list, v katerem ugotavlja, »da je duhovnikom dal Bog oblast nad dušami, zato se ne smejo baviti s političnimi vprašanji.« Pač pa je ravno radi tega njih dolžnost, da z vsemi svojimi sredstvi vplivajo na to, »da ne pridejo do oblasti stranke, ki bi mogle katoliški duševnosti škodovati, zlasti ne stranke, ki bi svobodo katoliškega pouka.« — To na kakršenkoli način hotele kršiti seveda po mnenju škofov ni politika, ampak samo skrb za neumrjoče duše.

Bojnih letal imajo: Francija 2375, Zedinjene države 1752, Japonska 1434. Po končani vojni je imela Britanija največ letal. Iz tega je razvidno, da se razorožujemo. Navedenih letal je blizu 10.000. Letala pa imajo

„Nezgodni“ odtegljaji tovarnarja Berga pred sodiščem v Mariboru.

V pondeljek se je vršila pred okrajnim sodiščem v Mariboru razprava v tožbi delavca R. D. proti tovarnarju usnja g. Hermanu Bergu v Mariboru radi plačila zneska Din 88.—. G. Herman Berg je znan v Mariboru kot milijonar, ki se je pravkar dozdil novo nad 1 milijon Din vredno palačo na Glavnem trgu. Predmetna tožba pa je bila edinstvena, kot je mariborsko sodišče menda še ni doživelo.

»Unfall« odtegljaji.

Pri državnem mostu ob Dravi ima g. Berg tovarno za usnje. Tam je zaposloval v dobri sezoni do 200 delavcev pri obdelovanju kož. To delo ni baš prijetno in tudi ne najbolj zdravo. Kljub temu so imeli delavci zadnji čas le po Din 4.— urne mezde. Od tega je seveda tovarnar še odtegoval prispevke za OUZD in službeni davek. Meseca februarja lanskega leta pa je gosp. Berg začel delavcem ob koncu tedna naenkrat odtegovati še brez vsakega vprašanja in pojasnila znesek Din 4.— ter je dobil vsak delavec na izplačilnem listku z zabeleženo pod odtegljaji z besedo »Unfall«, kar pomeni slovensko »nezgoda«. Delavci so se sicer čudili, da se jim pri bornem zaslužku naenkrat še tako visok znesek odteguje za nezgodno zavarovanje, a prenašali so molče to odtegovanje v prepričanju, da mora tovarnar to pač oddajati pristojni oblasti za nezgodno zavarovanje. Šele v poletju enkrat so vendar šli vprašati k OUZD in tam zvedeli, da bogati tovarnar teh odtegljajev nikjer ne odrajuje, ampak jih enostavno vtakne v svoj lastni žep.

En delavec se je ojuščil tedaj in po

še tudi druge države, tako, da je to jako lep roj sršenov nad glavami človeške družbe.

Tudi indijsko delavstvo se bori za skrajšanje delovnega časa. Kose je na zadnjih sejah upravnega odbora mednarodnega urada dela razpravljalo o skrajšanju delovnega časa, se je skrajšanju zlasti upirala podjetniška fronta, češ, da v izvenevropskih deželah še veljajo posebne mednarodne določbe, ter da zato ti problemi zanjo niso aktualni. Na to trditve so najprej odgovorili indijski železničarji. Nad 6000 železničarjev je pri železniški družbi stopilo v stavko zgolj zaradi tega, da izsili skrajšanje delovnega časa, ker je družba nameravala odpustiti iz dela 474 delavcev. Splošna indijska zveza železničarjev, ki ima važno vlogo v delavskem gibanju, podpira borbo z vsemi sredstvi in je kljub grožnjam, da izgube železničarji svoje pravice, pokojnine itd., vendar dosegla, da stopajo v stavko tudi angleško-indijski nameščenci iz simpatije. Vodstvo stavke meni, da bo naraslo število stavkajočih polagoma na 54.000. Stavka iznova dokazuje, da je boj za skrajšanje delovnega časa tudi rešen kot svetovni problem.

Amerikanci zahtevajo denar. Evropske države nočejo, oziroma ne morejo plačevati svojih dolgov. Kar druga za drugo vlagajo prošnje za odlog. Amerikancem pa te prošnje niso po volji, zato izjavljajo na vse grlo, da naj Evropa plača svoje dolge. Če pa države dolgov ne morejo plačati, naj se prijavijo pri mednarodnem sodišču v Haagu kot bankrotne. Na gospodarski konferenci se bo seveda moral najti izhod, najbrže zaenkrat v obliki moratorija.

Smrtna obsodba proti 7 ameriškim črncem, o kateri smo že svoj čas poročali, je preklicana. Obtoženi so bili, da so se pregrešili na belih dekletih, česar pa sodišče ni moglo natančno dokazati. Proti tej obsodbi, ki se je tudi v mnogih ameriških krogih smatrala kot justični umor, so se v mnogih ameriških mestih vršile burne protestne demonstracije s spopadi s policijo. Mati enega izmed obsojenih se je podala na potovanje po Evropi, kjer je v mnogih mestih imela predavanja o ameriški justici in je pozivala evropsko javnost na proteste, ki so potem drug za drugim deževali v Washingtonu. Sedaj je ameriška vlada odredila v tej zadevi obnovo sodnega postopka.

REPERTOAR

Delavskega odra »Svobode« — dvo-rana »Delavske zbornice«. Nedelja, 27. novembra ob 1/2 9. uri Ptiki brez gnezda.

odvetniku opominjal na vrnitev teh odtegljajev. G. Berg je odgovoril, da se je pri tem delavcu, ki je bil odpuščen, le zmotil, ter je to dejansko le znižanje mezde za tedensko Din 4.— in je delavca sprejel nazaj. Od takrat naprej je g. Berg sprejmenil odtegljaje, sicer ne v znesku, ampak le v besedi. Od takrat naprej je zapisoval, da je to »Lohnabzug« in je brez vsake pogodbe še naprej delavcem odtegoval tedensko Din 4.—. Delavci so molčali, ker bi sicer seve leteli na cesto.

Šele letos je prišlo do tožb za povrnitev teh odtegljajev. Prva tožba se je vršila ta pondeljek. G. Berg je bil obsojen, da mora delavcu R. D., kateremu je odtegnil na ta način 88 Din, iste povrniti in plačati pravne stroške.

Zanimivo je bilo še to, da je zastopal pri tej pravdi g. Berga, ki je sicer kot predsednik »Männergesangsvereina« odločen nemški nacionalist, slovenski odvetnik g. dr. Juvan, medtem ko so sicer zastopali g. Berga nemški advokati. Delavca R. D. je zastopal odvetnik dr. Reisman, ki je sodišču tudi predložil Bergove mezdne listke, na katerih je bilo razvidno odtegovanje za ta »Unfall«. V teku je pa še nekaj delavskih tožb proti Bergu, ki bodo še bolj zanimive in bomo o njih poročali, ker so skrajno značilne za današnjo bedo in izkoriščanje delavstva.

Delavcem ponovno priporočamo:

Organizirajte se, vstopajte v strokovne organizacije, shranjujte mezdne listke in tovarnam nikdar in pod nobenim pogojem ničesar ne podpisujte. Počasi vse prav pride!

Maribor.

»Zanimiv boj za hišo Kmetijske eksportne zadruge«: Ni res, kakor ste poročali v št. 92 tega lista na strani 3 in 2. stolpcu v rubriki »Maribor« in pod gornjim naslovom dne 16. t. m., da je zanimiv boj in spor za hišo Kmetijske eksportne zadruge na Aleksandrovi cesti v Mariboru; da je gospod Šerec dobil za hišo od zadruge Din 1.400.000.—; da so sodni cenilci ocenili hišo z Din 855.000.—; da se je prijavila tt. Pinter & Lenard za Din 855.000.— v gotovini; da je upniški odbor sklenil prodati hišo tt. Pinter & Lenard za Din 855.000.—; da je ta sklep odobril konkurzni komisar; da sta se proti temu pritožila dr. Gorišek iz št. Lenarta in krojač Štiberč; da je senat Okrožnega sodišča tej pritožbi dne 27. oktobra 1932 ugodil.

Res pa je, da se ne vrši nikak boj ali spor za to hišo, ker gre samo za enega ponudnika; da sta gg. Šerec-va dobila za njo Din 1.650.000.— in obvezo na povračilo prirastkarine Din 166.874.—; da so cenilci hišo ocenili z Din 852.570.80; da je stavila tt. Pinter & Lenard ponudbo z Din 860.000.— v gotovini; da g. Kunstek iz Vrhnike ni stavil nikake ponudbe, zlasti ne z Din 1.200.000.—, ampak se je le informiral, če se kupnina sprejme s hranilno vlogo. Res je dalje, da je upniški odbor sklenil prodajo tt. Pinter & Lenard z Din 860.000.—; da se ta prodaja še ni odobrila po konkurznem sodišču, da proti temu ni mogla biti in ni bila vložena nikaka pritožba, tudi ne od dr. Gorišeka ali Štiberca in ji senat torej tudi ni mogel ugoditi. Pač pa je senat 27. oktobra 1932 uradoma začasno odklonil odobritev in odredil ponovno objavo v večji obliki in na enomesečni, pozneje na 14 dnevni skrčeni rok v časopisih, ki jih je senat določil, med katerimi pa ni bila označena »Delavska Politika« in potem ni res, da bi konkurzni upravitelj dr. Šnuderl ne smatral za umestno, objaviti prodajo tudi v delavskih listih. — Konkurzni upravitelj Kmetijske eksportne zadruge r. z. o. z. v Mariboru dr. Šnuderl Makso, odvetnik v Mariboru.

K popravku o hiši »Kmetijske eksportne zadruge«, ki ga danes objavljamo zgoraj, se bomo radi pomanjkanja prostora povrnili v prihodnji številki »Delavske Politike«. Vnovčenje premoženja »Kmetijske eksportne zadruge« je za prizadete neštete delavce ogromne važnosti in se bo radi tega naš list s tem konkurznim postopanjem še obširneje bavil.

Zopet nov načrt. V našem mestu se gotovi ljudje kaj radi pečajo z velikopoteznimi načrti... Te dni se po mestu govori o novem načrtu, s katerim se baje bavijo gotovi možje na občini, in sicer, da bi se v Mariboru zgradila cestna železnica. Če upoštevamo, da se s takimi grandioznimi projekti pečajo odločujoči faktorji, potem bomo lažje razumeli, čemu se tako malo ukrene zaboljšanje naših cest. Hudomušni in nikoli zadovoljni občani seveda nočejo tega razumeti ter trdijo, da si predvsem želijo, da bi mestna občina najprej zboljšala ceste, da ne bi kdo utonil v cestnem blatu — preden dobimo tramvaj.

Pogreb s. Jančarja. Minuli pondeljek se je vršil pogreb 52 letnega železniškega vlakovodje v. p. Simona Jančarja. Pokojni je v soboto, dne 19. novembra v hipni duševni zmedenosti izvršil samomor. S. Jančar se je dolgo vrsto let udeleževal v delavskem gibanju, zlasti v železničarski strokovni organizaciji. Bil je tudi član pevskega zbora »Krilato kolo« in ustanovni član godbe »Glabenega društva železniških delavcev in uslužbencev« itd. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi, kar najbolje prikazuje, kako priljubljen je bil pokojni med vsemi, ki so ga poznali. Mir njegovemu pepelu! — Teško prizadetim svojcem izrekamo naše sožalje!

Skupni nastopi mariborskih delavskih pevcev. Minulo nedeljo so se sestali odborniki delavskih pevskih zborov, ki so sklenili, da bodo na prihodnjem koncertu nastopili pevci posameznih društev v skupnem zboru. Iskreno pozdravljamo to zamisel, ki bo med delavci gotovo sprejeta z velikim odobravanjem.

Zanimive izkopsnine iz ilirske dobe so te dni izkopali ob Koroščevi ulici v bližini Mladinskega doma. Delo, ki se nadaljuje, vodi prof. Baš.

Protituberkulozni azil namerava zgraditi v Mariboru Protituberkulozna liga, ki bo letos slavila 10 letnico svojega obstoja. Društvo namerava uresničiti ta načrt s pobiranjem prostovoljnih prispevkov, in sicer naj bi v to svrhu darovali najemniki in hišni gospodarji vsak mesec po Din 1.—.

Pevski odsek »Svobode« vabi vse pevce in pevke, da se udeležijo članskega sestanka pevskega odseka »Svobode«, ki se vrši v sredo, dne 23. novembra v dvorani Delavske zbornice. **Odbor.**

Za šolsko deca kupujte le noi nas na Slomškovem tegu št. 6, tegovina Ljudske tiskarne d. d.

Celje.

Akcija za pomoč brezposelnim. Mi smo že opetovano naglasili, da je sistem zbiranja sredstev za brezposelne miloščinarski, ki niti moralno nikogar ne obvezuje, da prispeva k odpravi posledic miloščinarske nesreče. In le pri tem sistemu je mogoče, da napiše znani celjski advokat na nabitralno polo opazko »ne dam nič, sem sam brezposel«! Ta taisti advokat je pa, kakor pripovedujemo, šele pred nekaj tedni kupil hišo, jo dvignil za eno nadstropje, kar ga je vse skupaj stalo gotovo več stotisoč dinarjev. Miloščina je miloščina in da jo, kdor jo hoče. Če bomo pri nas pomoč za brezposelnost na tak način organizirali, potem bomo res daleč prišli. Sicer je pa nam prav, da se sedanja družba pošteno demaskira. Organizirani delavci bodo dobili s tem le en dokaz več, da morajo svojo usodo vzeti v svoje roke.

Načinu zbiranja prispevkov pa odgovarja tudi njihova razdelitev. Kadar hočejo kaj razdeliti, to lepo razglase in zbere se gruča ljudi, ki oblega pisarno toliko časa, da pride na vrsto in pospravi drobtinice z miže gospodove. Delavec, ki ni brezposeln po svoji krivdi in ki se sramuje prosjačenja, se v tako grupo javnih miloščinarjev seveda ne more uvrstiti, ker ga je sram prosjačiti. Izjemo tvorijo le tisti, ki so že tako pri koncu, da si na prav noben drug način ne morejo pomagati. In tako se zgodi prav lahko, da bodo dobili dve tretjini teh nabitralnih sredstev profesionalni brezposelnosti ali kakor jih zovejo Nemci »Lumpenproletariat«. Dovolj je, da že javne borze dela poslujejo po tem sistemu. Ni treba, da ustvarjamo še eno institucijo, ki bo pljuvala v duše ljudem, ki so voljni delati in ki nič ne morejo

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

zato, če je današnja družba tako organizirana, da ne dobe dela po več mesecev. Mi zahtevamo z vso energijo, da se dele podpore z vso diskretnostjo, da se kliče ljudi v pisarno posamezno in da se jim tudi na tak način razdeli podporo bodisi v denarju ali blagu, da jim ne bo treba v gručinah postajati na javnih ulicah. Mi smo prav zato, da obvarujemo ljudi pred moralnim ponižanjem, zahtevamo, da se nasloni akcija na strokovne organizacije. Te združujejo v svoji sredi cvet proletarijata in samo one so v stanju garantirati, da se cela akcija ne spremeni v profanacijo revščine brezposelnih. Zahtevamo tudi, da se akcija za pomoč brezposelnim strogo oddeli od pomoči za siromašne sloje. Če so občine navajene samo po miloščinarskem sistemu delovati, naj pač prevzamejo skrb za siromašne sloje. Zavedni delavec pa odklanja miloščino, on zahteva le pošteno plačano delo, če mu pa družba tega ne more dati, je pa njena sveta in prokleta dolžnost, pomagati mu, dokler ne najde dela. Mi ne maramo javkanja o bedi brezposelnih, mi zahtevamo dejanj!

Predavanje dr. Reismana za nameščence. Danes, v sredo, dne 23. novembra bo predaval ob pol 20. uri v dvorani Narodnega doma odvetnik dr. Avg. Reisman iz Maribora o najvažnejših določilih novega obrtnega zakona glede trgovskih pomočnikov in ostalih zasebnih nameščencev. — Zlasti bo obravnaval vprašanje dopusta, odpovedi in odpravnine. Predavanje priredi podružnica Zveze privatnih nameščencev in Celju in je vstop vsakomur prost.

Jesenice.

Javen shod na Jesenicah. Delavstvo KID je imelo na Jesenicah v nedeljo, dne 13. t. m. velik javen shod vsega delavstva v Delavskem domu na Savi. Na shodu, ki se je vršil od 9. do 12. ure dopoldne, so govorili ss. Češnik, Jeram Jurij, Kopač Josip, Mohorič Franc za SMRJ, Pukšič za JSZ in Markovič za NSZ. V debati je govorilo še več sodrugov. Poročevalci so poročali o poteku pogajanj za kolektivno pogodbo, ki jo je delavstvo odpovedalo in ugotovili, da tovarna odpovedi kolektivne pogodbe noče sprejeti na znanje, češ, da se cene niso tako povisale, da bi bil SMRJ upravičen, odpovedati pogodbo na 1 mesec. Če vztraja SMRJ na odpovedi, mora priti stvar pred razsodišče, ki bo o upravičenosti sklepalo. SMRJ vztraja na svoji odpovedi in je že sklical razsodišče, ki sestoji iz zastopnika Delavske zbornice, iz zastopnika zbornice za TOI in pa še iz tretjega člana kot predsednika, ki bo sporazumno izbran. Delavska zbornica je sicer že sklicala razpravo za petek, dne 11. t. m., pa je bila ta odpovedana zaradi stališča KID. KID mora zdaj skrbeti za imenovanje svojega zastopnika v razsodišče, pa se bo to razsodišče sestalo in moralo bo urediti zadevo čim bolj objektivno. Ta poročila in sklepi so bili sprejeti soglasno. Za tem so se obravnavala še druga lokalna vprašanja in ob 12. uri je predsednik s. I.

Češnik zaključil ta lepo uspeli delavski shod. Moč organizacije je pa seveda pogoj za uspeh. — Zato vsi v SMRJ!

Kaj bo ta teden na Jesenicah? V torek, dne 21. novembra ob 7. uri zvečer: Predavanje Zveze delavskih žen in deklet v Delavskem domu o ženskih boleznih. Predava g. dr. Kristan Lunačkova. — V sredo, dne 22. t. m. od 6. do 9. ure zvečer: Praktična delavska šola v računstvu, knjigovodstvu in nemščini v Delavskem domu. — V četrtek, dne 23. t. m. od 6. do 9. ure zvečer je odprta knjižnica »Svobode« v Delavskem domu. — V nedeljo, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer: Repriza veseloiigre »Trije vaški svetniki«. — Obiskujte te prireditve, obiskujte knjižnico, bodite povsod na svojem mestu — pravi možje!

Razno.

Zasluzki so v Ameriki ogromno padli. Delavske strokovne organizacije so izdelale statistiko, iz katere je razvidno, da so prejemi delavstva napram letu 1929 padli za 25.020 milijonov dolarjev (to je 1400 milijard dinarjev). Znižanje zaslužka se nanaša v glavnem na nezaposlene in le deloma na znižanje sto odstotkov boljših plač kakor so pri nas običajne.

Zakaj kurijo v Ameriki s koruzo? Chicaška »Prosveta« poroča: Iz naselbine Des Moines v državi USA. Iowa: Farmarji v državi Iowa spet kurijo s koruzo namesto s premožom. Farmarji so izračunali, da greje 40 bušljev koruze njih stanovanje in dom ravno toliko časa, kakor ena tona črnege premože. Današnja cena slabše koruze je 10 centov za bušel oz. 4 dolarje za 40 bušljev. Tona premože stane pa v Ameriki 15 dolarjev. Kurjava s koruzo je torej štirikrat cenejša kakor ona s premožom in ni čuda, če farmer kuri namesto s premožom s koruzo... Zanimiv razlog in še bolj zanimiva posledica današnjega gospodarskega nereda.

Kapital beži iz Švice. V zvezi z nemiri v Ženevi in z afero prikrivanja davkov francoskih kapitalistov, v katero so zapletene švicarske banke, se opaža zadnje dni močen odток inozemskih kapitalij iz Švice. Morda se tudi k nam v Jugoslavijo povrne kaj tega kapitala? Zelo bi nam bil potreben.

27 mrtvih radi krave. Kakor znano, smatrajo Indijci budistične vere kravo za sveto žival, zato oni krav ne pobijajo in sploh ne uživajo govedine. Krave se pri njih svobodno sprehajajo po ulicah, ne da bi se jih kdo dotaknil. Medtem mohamedanski Indijci zelo čislajo govedino in do-

Beseda naših delavskih pevcev.

Potek rednega občnega zbora delavske pevske podzveze »Svobode«.

Za njim je poročal tajnik podzveze s. Eržen: Podzveza je v pretekli poslovni dobi polagala največjo važnost na organizacijsko delo, manj na pevsko-tehnično, ker ji je za to poslednjo udejstvovanje primanjkovalo strokovnjakov, pa tudi sredstev. Važen korak je izvršila podzveza s svojim pristopom k internacionali delavskih pevcev. Drugo njeno važno delo je bila briga za reorganizacijo delavskega pevskega gibanja v sporazumu z »Zvezo delavskih pevskih in umetniških društev Jugoslavije«, katere sedež je bil do zadnjega poletja Maribor, sedaj pa Zagreb. Do definitivne ureditve višjih vprašanj še ni prišlo, ker mora o tem sklepati tako občni zbor podzveze, kakor tudi Zveza delavskih pevskih društev v Zagrebu. Gre za reorganizacijo delavskega pevskega gibanja z vpoštevanjem različno razvite pevske kulture na posameznih področjih države, združenjem postojećih zvez v zajednici, ki naj neglede na notranjo neodvisnost posameznih zvez, predstavlja enoto na v zvezi in napram delavskemu gibanju. Zveza je imela stike celo s slovenskimi delavskimi pevskimi društvi v Ameriki in je poslala slovenske delavske pesmi in ljudske popevke tudi »Verbandu Sozialistischer Jugend für Kärnten und Osttirol«, ki goji slovensko pesem med delavsko mladino slovenske narodne manjšine na Koroškem.

Odbor je polagal važnost na statistiko. Ko bodo dospela vsa poročila, bodo statistični podatki podzveze objavljeni v »Svobodi«.

Priključeni pevski odseki so bili delovni. Od ustanovnega občnega zbora so prenehali 3 odseki, 4 pa so se nanovo prijavili v članstvo. Odsekov je 14, ki štejejo 275 članov.

Pevski odseki so redno pošiljali v oceno programe svojih koncertov, sezname svojih arhivov itd. V industrijskih krajih izven centrov so zbori v težavnem položaju radi pomanjkanja pevovodij, zelo so obremenjeni z izdatki okoli vzdrževanja zbora itd.

Radi skromnih finančnih sredstev odbor ni bil v stanju pošiljati na pevске prireditve ljudi, ki bi strokovnjaško ocenili vrednost posameznih zborov.

Tako del pevske podzveze, kakor tudi njej priključeni odseki, so mogli svojo glavno nalogo, gojenje delavske pesmi, vršiti le v zelo skromnem obsegu, ker so jih pri tem ovirale izredne razmere. Bodočnost pa bo dala delavski pesmi novega poleta.

Sledilo je poročilo arhivaria s. Tanca. Podzveza je ob ustanovitvi prejela od centrale nekaj partitur, katere se v bistvu niso spremenile in od katerih so posamezni odseki nekatere naročali. Nanovo je založila podzveza pesem »Slava delavstvu« in pa »Moto »Svobode««. Drugih založb radi skromnih denarnih sredstev ni bilo mogoče. Točne statistike arhivov posameznih odsekov ni mogoče podati, ker nam še niso poslali podatkov, vendar lahko rečemo, da imajo odseki, ki so dosedaj poslali podat-

ke, prav lep arhiv, je pa med njim seveda tudi dosti materijala, ki ni prav primeren za delavske pevske zборе. Bodoči odbor naj bi imel predvsem to nalogo, da vpliva na posamezne odseke, da mu prav vsi pošljejo seznam arhiva, ker bo le na ta način imel lahko točen pregled čez vse pesmi, bo lahko ocenjeval programe in na ta način bo tudi mogoče, da podzveza posreduje medsebojno izmenjavanje not med posameznimi odseki. Sedanjí odbor je tudi že razpravljaj o tem, da bi razpisali kompozicijo kake delavske pesmi, kar pa je pri sedanjih finančnih sredstvih nemogoče, posebno še za to, ker nimamo svojih kompozitorov. Naloga bodočega odbora mora biti predvsem, da potom statistike odsekov očisti arhive istih, raznih navlak, ki ne spadajo k delavski pesmi.

Nazadnje je poročala s. Lipoglavškova o stanju blaginje. S. dr. Jelenc je nato predlagal absolutorij blaginjičarki. S. Aršek (Celje) pa sprejetje poročil odbora. Oba predloga sta bila odglasovana in sprejeta soglasno.

Nato je zbor prešel na razpravo o smernicah za bodoče delo in predlogih. Zbor je sklenil sanirati podzvezine finance. Uvede se letni prispevek Din 50 na vsakih deset članov, pri čemer se nadaljnje število članov pod 5 ne upošteva, pri številu nad 5 članov pa se plača še enkratni polni prispevek. Ti prispevki so plačljivi vsake tri mesece naprej in jih bo treba nakazovati naravnost na podzvezo. Centrala prispeva za podzvezo najmanj toliko, kolikor znaša vsota vseh redno ubranih prispevkov.

Podzveza bo skušala prirediti vsako leto vsaj en skupen koncert vseh priključnih zborov, oz. koncertne nastope pevskih okrožij. — Obrigala se bo tudi za to, da se bo vršil sestanek delavskih pevovodij, ki bo sklepal o delu za izobrazbo naraščajaa delavskih pevovodij.

Posebna resolucija odobrava nadaljevanje akcije za reorganizacijo delavskega pevskega gibanja. Istotako urejuje tudi sprejem izven »Svobode« stojičih delavskih pevskih društev.

Nadalje bo imel novi odbor nalogo oskrbeti prevode delavskih pesmi, ki jih izdaja internacionala in pa kompozicije domačih delavskih pesmi.

Temu primerno je občni zbor spremenil tudi pravilnik.

Zelo lep govor je imel zastopnik internacionala s. Pinter, ki je zlasti vzpodbujal k ustanavljanju mešanih in otroških pevskih zborov, obenem pa podčrtaval važnost združevanja majhnih pevskih zborov enega mesta v en sam močan zbor. Njegova izvajanja so zadela v živo in so našla globok odmev med navzočimi.

V debati so sodelovali vsi delegati in je bila debata zelo stvarna in zanimiva.

Ob 5. uri popoldne je nato predsednik s. Presl zaključil zbor z vzklikom na internacionalo in podzvezo, nakar so delegati odgovorili s ploskanjem in Družnost-klici. (Konec.)

stokrat ukradejo budistom kako kravo, da jo skrivaj zakoljejo, kar privede do maščevanja. V Budhaladi so budisti radi ene krave ubili 11 muslimanov, v nekem drugem selu pa iz isteга vzroka 16 oseb.

Zvišanje plač v Rusiji. Radi uvedbe svobodne trgovine z živili so se ista zadnji čas precej podražila. Vsled tega je sovjetska vlada odredila, da se imajo s 1. januarjem delavske in nameščenske plače zvišati za 12 odstotkov.

Eksportna hiša »Luna«

MARIBOR
Aleksandrova cesta 19

Otroški jopiči od Din 19— naprej
ženske jopice . . . 50—
moški jopiči . . . 70—
vsi izdelki iz lastne pletarne!
Perje za blazine . kg á 15 do 25 Din
belo gosje perje . . . 55 .
belo polpuhasto gosje perje . . . 90 .
la belo puhasto perje . . . 220 .

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske nogavice po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber
Maribor, Glavni trg 14
(preje Gosposka ulica 9)

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**

14 karatno originalno americkansko

zlato nalivno pero

all pa Kürschnerjev ročni leksikon, (900 strani, 32 tabel) all eno prvovrstno radijsko cev.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio welt«. Naroča se Administration der »Radio welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg šte. 6.

Vloge obrestujemo po 6 1/2 %
proti trimesečni odpovedi.